

ONDER
ZICHT

NAAM Hans ter Haar
LEEFTIJD 42
GEBORTEPLAATS Almelo
STUDIE(S) Notarieel recht aan de Universiteit Nijmegen
ONDERZOEK 'Minderjarigen en (de zorg voor hun) vermogen'
PROMOVEERT 25 april 2013

'Minderjarige krijgt te weinig bescherming in erfrecht'

kantonrechter beter samenwerken. De kantonrechter is nu afhankelijk van gegevens uit de burgerlijke stand, terwijl de notaris die de verklaring van erfrecht afgeeft vaak al veel meer weet.

Ook heb ik mij verdiept in de regelgeving op het kruispunt tussen erfrecht en personen- en familierecht. Vooral op het vlak van testamentair bewind en alimentatie in het erfrecht (de som ineens van artikel 4:35 BW) is nog weleens verwarring over hoe de regelgeving bij bijvoorbeeld een testament of het afwickelen van een nalatenschap moet worden toegepast. In mijn proefschrift geef ik antwoord op deze praktische vragen.'

Waarom een onderzoek over minderjarigen en vermogen?

'Met dit onderwerp was lang niets gedaan. De regeling voor voogdijbewind is in 1948 voor het laatst constructief gewijzigd. Tussentijds zijn er wel zaken gewijzigd die invloed hebben op minderjarigen en hun vermogen, maar er was niet meer grondig naar gekeken.'

Hoe verliep het onderzoek?

'Omdat ik docent ben aan de universiteit in Groningen en dus niet fulltime als promovendus aan de slag kon, heb ik mijn proefschrift in de vorm van zeven wetenschappelijke artikelen geschreven. Dat is in de rechtsgeleerdheid vrij bijzonder. Tussen 2005 en 2012 heb ik de artikelen kunnen publiceren in wetenschappelijke tijdschriften, zoals *WPNR*. Hierdoor heb ik mijn proefschrift tussentijds kunnen toetsen. De hoofdstukken in het proefschrift zijn uitgewerkte en geactualiseerde versies van deze artikelen. De werkwijze is onconventioneel, maar ik raad het iedereen die naast een baan wil promoveren zeker aan.' ■

Hans ter Haar, vroeger kandidaat-notaris, nu docent aan de universiteit in Groningen, heeft sinds 2005 onderzoek gedaan naar minderjarigen en de zorg voor hun vermogen. Zijn dissertatie gaat over uiteenlopende onderwerpen, zoals testamentair bewind, handelings(on)bekwaamheid en ouderlijk vruchtgenot. Een van de hoofdstukken bevat het verslag van een verkennend empirisch onderzoek onder notarissen en kantonrechters. Resultaat: een proefschrift dat bestaat uit 7 hoofdstukken en 22 suggesties voor wetsvoorstellen.

TEKST Jessica Hendriks | FOTO Truus van Gog

Dat is waarschijnlijk wel de conclusie dat de minderjarige te weinig bescherming krijgt in het erfrecht. Ouders en voogden voldoen als bewindvoerders te weinig aan de voorgeschreven formaliteiten. Denk bijvoorbeeld aan de wettelijke verdeling als één van de twee ouders overlijdt. Alle goederen gaan naar de langstlevende ouder, maar het kind krijgt een niet-opeisbare vordering. Om de omvang van de vordering te kunnen herleiden, moet door de overgebleven ouder wel een boedelbeschrijving worden opgemaakt, maar dat gebeurt lang niet altijd. Het kind weet dan niet wat zijn aanspraak is. Maar het is wel belangrijk, vooral als de nog levende ouder later hertrouwt. De notaris kan er een keer op wijzen bij de verklaring van erfrecht, maar daarna moet de kantonrechter hierop toezien. Van dit toezicht komt weinig terecht. Daar komt nog eens bij dat banken niet altijd meer om een verklaring van erfrecht hoeven te vragen en dit dus ook niet altijd doen. Dan komt de langstlevende niet eens meer bij de notaris.'

'Notaris en kantonrechter moeten beter samenwerken'

Hoe is dit op te lossen?

'Hier is een belangrijke taak weggelegd voor de wetgever. De kantonrechter is aangewezen als toezichthouder, maar de wet maakt onvoldoende duidelijk hoe actief dat toezicht moet zijn. De wetgever moet dit concreter maken.'

Wat kunnen notarissen met het onderzoek?

'Ik bepleit een sterkere rol voor het notariaat als het gaat om erfrecht en het beschermen van de minderjarige. Notarissen hebben een verantwoordelijkheid door hun maatschappelijke functie en erfrechtelijke expertise, maar ze doen eigenlijk alleen het minimale omdat de wet hen geen duidelijke opdracht geeft. De notaris zou ouders, meer dan nu het geval is, kunnen wijzen op de rechten van hun minderjarige kinderen en hun verplichtingen als bewindvoerders. Daarnaast kunnen notaris en